

ДЗВО «УНІВЕРСИТЕТ МЕНЕДЖМЕНТУ ОСВІТИ»
Навчально-науковий інститут менеджменту та психології
Кафедра педагогіки, адміністрування і спеціальної освіти

СИЛАБУС
навчальної дисципліни
«ОСНОВИ АНДРАГОГІКИ»

Загальна інформація	Пояснення
Ступінь вищої освіти	магістр
Освітня програма	Освітньо-професійна програма «Педагогіка вищої школи. Андрагогіка»
Спеціальність	011 Освітні, педагогічні науки
Рік навчання, семестр	1 рік навчання; 2 семестр
Кількість кредитів	4
Форма навчання	заочна
Форма підсумкового контролю	екзамен
Мова викладання	українська
Інформація про викладача	
Лектор	 <p>Волотовська Тетяна Павлівна, кандидат педагогічних наук доцент кафедри педагогіки, адміністрування і спеціальної освіти</p>
Профайл лектора	http://umo.edu.ua/institutes/imp/struktura-institutu/kaf-upravl-navch-zaklad/sklad/volotovska-tetjana-pavlivna ORCIDiD https://orcid.org/0000-0003-0381-3261 Профіль вченого у GoogleScholar https://scholar.google.com.ua/citations?hl=uk&user=egjqKvsAAAAJ Сторінка автора у Електронній бібліотеці НАПН України https://lib.iitta.gov.ua/id/user/10535
Канали комунікації	<i>E-mail: kafedra_unz_pvsh_2015@ukr.net</i> <i>Пряме посилання на сторінку Facebook кафедри:</i> https://www.facebook.com/pages/Кафедра-управління-навчальними-закладами-та-педагогіки-вищої-школи-ДВНЗ-УМО/214713918736788 <i>E-mail викладача: volotovskayatanya79@uem.edu.ua</i> <i>Сайт Університету (сторінка оголошень):</i> http://umo.edu.ua/university/ogoloshenya

Про дисципліну

<p>Анотація курсу (в т.ч. мета та цілі курсу)*</p>	<p>Метою викладання навчальної дисципліни «Основи андрагогіки» є формування уявлень студентів щодо теорії та методики освіти дорослих у контексті безперервного становлення особистості; розуміння особливостей та організації освіти дорослих; вироблення практичних навичок та вмій з технології організації навчання різних категорій дорослих.</p> <p>Предметом вивчення навчальної дисципліни є закономірності, принципи організації навчання, освіти дорослих людей, що передбачає визначення цілей, завдань змісту, методів, форм, засобів залучення дорослого до оволодіння соціальним досвідом людства, його культурними цінностями.</p> <p>Завдання вивчення дисципліни:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ознайомити з основами андрагогічної діяльності та вимогами до професії андрагог; – усвідомити значення андрагогічного потенціалу формальної, неформальної й інформальної освіти; – розвивати вміння планувати, організовувати, здійснювати освітній процес в умовах формальної і неформальної освіти дорослих із використанням сучасних методів і технологій організації андрагогічно орієнтованої суб'єктів освітньої взаємодії; – визначати особливості засвоєння знань та специфіку освіти дорослої людини, розкривати процес становлення андрагогіки як самостійного наукового напрямку; – конкретизувати основні андрагогічні принципи навчання в системі неперервної освіти, сутнісні характеристики змісту підготовки андрагогічних кадрів.
<p>Компетентності та результати навчання* Перелік соціальних, м'яких навичок (soft skills)</p>	<p>У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувачі вищої освіти мають набути загальні компетентності (ЗК):</p> <ul style="list-style-type: none"> ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу. ЗК2. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. ЗК 3. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК 4. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. ЗК 7. Здатність до міжособистісної взаємодії. <p>Спеціальні (фахові, предметні) (СК):</p> <ul style="list-style-type: none"> СК 1. Здатність проектувати і досліджувати освітні системи. СК 2. Здатність застосовувати та розробляти нові підходи до розв'язання завдань дослідницького та/або інноваційного спрямування у сфері освіти й педагогіки. СК 3. Здатність враховувати різноманітність, індивідуальні особливості студентів у плануванні та реалізації освітнього процесу в закладі освіти. СК 4. Здатність здійснювати експертизу та надавати консультації з питань освітньої політики та інновацій в освіті. СК 5. Здатність розробляти і реалізовувати нові освітні інструменти, проекти та інтегрувати їх в освітнє середовище закладу освіти. СК 7. Критичне осмислення проблем у сфері освіти, педагогіки й на межі галузей знань. СК 8. Здатність інтегрувати знання у сфері освіти/педагогіки та розв'язувати складні задачі у мультидисциплінарних та міждисциплінарних контекстах. СК 10. Здатність до професійної діяльності, спрямованої на сприяння особистісному та професійному розвитку різних категорій дорослих. СК 11. Здатність до андрагогічного супроводу процесу самоосвіти дорослих (цільове підвищення кваліфікації, навчання основ науково-дослідної роботи, допомога у створенні програм (проектів) професійного, особистісного розвитку).

	<p>СК 12. Здатність використовувати андрагогічно орієнтовані форми, методи, засоби навчання, методики й технології навчання дорослих.</p> <p>Здобувачі вищої освіти повинні отримати <i>наступні очікувані програмні результати навчання:</i></p> <p>РН 8. Розробляти і викладати освітні курси в закладах вищої освіти, використовуючи методики, інструменти і технології, необхідні для досягнення поставлених цілей.</p> <p>РН 11. Здійснювати консультативну діяльність у сфері освітніх, педагогічних наук.</p> <p>РН 12. Знати особливості особистісного та професійного розвитку різних категорій дорослих.</p> <p>РН 13. Вміти використовувати андрагогічно орієнтовані форми, методи, засоби навчання, методики й технології навчання дорослих.</p> <p>РН 14. Формувати культуру навчання впродовж життя.</p>		
Структура курсу*	<p>Змістовий модуль 1. Сучасні тенденції освіти дорослих</p> <p>Тема 1. Андрагогіка у системі сучасного людинознавства.</p> <p>Тема 2. Понятійний апарат андрагогіки.</p> <p>Тема 3. Освіта дорослих у загально цивілізаційному контексті.</p> <p>Тема 4. Законодавче і нормативно-правове забезпечення освіти дорослих.</p> <p>Тема 5. Професіоналізація освіти дорослих</p> <p>Тема 6. Сутність і значення неперервної освіти</p> <p>Змістовий модуль 2. Особливості та організація освіти дорослих</p> <p>Тема 7. Методи і форми організації навчання дорослих</p> <p>Тема 8. Тренінгові технології в освіті дорослих. Групова взаємодія в організації навчання дорослих</p> <p>Тема 9. Системи навчання різних категорій дорослих</p> <p>Тема 10. Бар'єри та стратегія підвищення освітнього рівня дорослих з особливими потребами</p> <p>Всього – 120 годин (4 кредитів) Лекції – 8 годин Практичні заняття – 8 годин Самостійна робота – 106 годин</p> <p>Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить: 10% : 90%</p>		
Го д. л/с	Тема	Результати	Завдання
2/-	<p>Андрагогіка у системі сучасного людинознавства.</p> <p>Понятійний апарат андрагогіки.</p> <p>Законодавче і нормативно-правове забезпечення освіти дорослих</p>	<p>Знати:</p> <p>методологічні основи андрагогіки;</p> <p>педагогічні та андрагогічні підходи до навчання;</p> <p>психолого-педагогічні особливості навчання дорослих</p>	<p><i>Теоретичні завдання</i></p> <p>Завдання на розуміння понятійного апарату:</p> <p>1) Дайте розгорнуте визначення поняття "андрагогіка".</p> <p>2) Порівняйте поняття "освіта дорослих" та "навчання дорослих".</p> <p>3) Розкрийте зміст поняття "безперервна освіта". Проаналізуйте відмінності між самоосвітою та формальною освітою дорослих.</p> <p><u>Дослідницькі завдання</u></p>

			<p>4) Визначте місце андрагогіки в системі наук про людину.</p> <p>5) Охарактеризуйте взаємозв'язок андрагогіки з психологією, соціологією та педагогікою.</p> <p>6) Проведіть порівняльний аналіз вітчизняних та зарубіжних підходів до вивчення андрагогіки.</p> <p style="text-align: center;"><u>Практичні завдання</u></p> <p>1. Аналітичні завдання Складіть схему "Основні принципи андрагогіки". Розробіть порівняльну таблицю "Особливості навчання дорослих та дітей". Проаналізуйте бар'єри, що виникають у процесі навчання дорослих.</p> <p style="text-align: center;"><u>Творчі завдання</u></p> <p>1. Проектні завдання Розробіть концепцію програми безперервної освіти для фахівців певної галузі. Підготуйте презентацію "Андрагогіка як ключовий напрямок сучасної освіти".</p> <p>2. Дослідницькі проекти Підготуйте наукову статтю про актуальні проблеми андрагогіки. Проведіть соціологічне дослідження освітніх потреб дорослих.</p>
2/-	Освіта дорослих у загальноцивілізаційному контексті. Неперервна освіта як фактор розвитку дорослої людини. Професіоналізація освіти дорослих	Знати: концептуальні засади неперервної освіти; функції освіти дорослих у сучасному світі; технологічні трансформації всіх сфер життя дорослої людини; принципи організації освіти дорослих; перспективи розвитку освіти дорослих; особливості впливу неперервної освіти на розвиток особистості андрагогічну модель освіти дорослих	<p style="text-align: center;"><u>Теоретичні завдання</u></p> <p>Завдання на розуміння понятійного апарату:</p> <p>1) Визначте теоретичні основи навчання дорослих.</p> <p>2) Поясніть у чому полягають психофізіологічні особливості осіб третього віку</p> <p>3) Назвіть принципи освіти дорослих. Надайте їм характеристику.</p> <p style="text-align: center;"><u>Дослідницькі завдання</u></p> <p>1. У практиці освіти дорослих на Заході широко застосовують різні поняття, які стосуються неперервної освіти: – освіта дорослих; – перманентна освіта; – тривала освіта; – освіта впродовж життя (довічна освіта); – освіта, що відновлюється, – подальше навчання; – післядипломне навчання; – компенсаторне навчання. Запропонуйте своє тлумачення кожного поняття. Що між ними спільне? Чим, на вашу думку, різняться ці поняття?</p> <p style="text-align: center;"><u>Практичні завдання</u></p> <p>1. Аналітичні завдання</p>

			<p>Деякі дослідники вважають, що у системі освіти дорослих усе більшого значення набувають неформальна та інформальна освіта. Надайте й обґрунтуйте свою позицію (презентація, доповідь, реферат тощо (самостійний вибір форми).</p> <p>2. Порівняйте традиційну педагогічну модель навчання з андрагогічною моделлю навчання дорослих за такими критеріями: роль викладача і учня, мета і зміст навчання, мотивація і оцінка навчальних досягнень (складіть таблицю). Дайте приклади ситуацій, коли кожна з цих моделей може бути застосована.</p> <p style="text-align: center;"><u>Творчі завдання</u></p> <p>1. Підготуйте презентацію "Сучасні підходи реалізації освіти людей третього віку".</p> <p>2. Доберіть необхідні джерела та віднайдіть інформацію для розкриття теми «Розвиток освіти дорослих в Україні у контексті реалізації міжнародних програм». Оформіть у вигляді статті/тез до збірника наукових праць.</p>
2/2	Методи і форми організації навчання дорослих	<p>Знати: механізми мотивації щодо бажання професійного зростання, прагнення бути конкурентоспроможним, потреби в самореалізації;</p> <p>методи організації навчання дорослих: інтерактивні методи, практико-орієнтовані методи, симуляційні та рефлексійні методи;</p> <p>форми навчання як canvas можливостей людей дорослого віку</p>	<p style="text-align: center;"><u>Теоретичні завдання</u></p> <p>Завдання на розуміння понятійного апарату</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Охарактеризуйте класифікацію методів навчання дорослих. 2) Порівняйте традиційні та інноваційні методи навчання дорослих. 3) Розкрийте особливості інтерактивних методів навчання. 4) Опишіть переваги та обмеження проєктних методів навчання. 5) Розкрийте методіку кейс-стаді в навчанні дорослих. 6) Охарактеризуйте тренінг як метод навчання дорослих. 7) Опишіть особливості групової дискусії у професійному навчанні. 8) Проаналізуйте потенціал наративних методів у навчанні дорослих. 9) Класифікуйте форми навчання дорослих. 10) Порівняйте формальну, неформальну та інформальну освіту. 11) Охарактеризуйте очні та дистанційні форми навчання. 12) Розкрийте особливості змішаного навчання (blended learning).

			<p>13) Опишіть корпоративне навчання та його особливості.</p> <p>14) Розкрийте потенціал коучингу та менторства в професійному розвитку.</p> <p>15) Охарактеризуйте стажування як форму професійного навчання.</p> <p>16) Проаналізуйте можливості онлайн-платформ у навчанні дорослих.</p> <p style="text-align: center;"><u>Дослідницькі завдання:</u></p> <p>1) Підготувати порівняльну таблицю методів навчання.</p> <p>2) Розробити схему методологічних підходів до навчання дорослих</p> <p>3) Провести міні-дослідження ефективності різних форм навчання дорослих</p> <p style="text-align: center;"><u>Практичні завдання</u></p> <p>1. Аналітичні завдання Підготувати реферат про еволюцію методів навчання дорослих</p> <p>2. Творчі завдання Розробити індивідуальну освітню програму для дорослого учня. Створити методичні рекомендації з організації навчання дорослих. Підготувати презентацію про інноваційні методи навчання дорослих. Розробити навчальну програму для конкретної професійної групи</p>
-/2	Системи навчання різних категорій дорослих. Бар'єри та стратегія підвищення освітнього рівня дорослих з особливими потребами	Знати: особливості навчання певної категорії дорослих; специфічні методи та підходи навчання різних категорій дорослих; технологічні рішення для навчання навчання різних категорій дорослих; системи оцінювання та сертифікації	<p style="text-align: center;"><u>Теоретичні завдання</u></p> <p>Завдання на розуміння понятійного апарату:</p> <p>1) Обґрунтуйте міждисциплінарність словосполучення «середовище навчання» у контексті проектування та реалізації технологій навчання дорослих.</p> <p>2) Обґрунтуйте своє ставлення до проблеми технологізації освіти дорослих.</p> <p>3) Розглянути особливості адаптивного навчання дорослих: принципи адаптивної системи навчання дорослих; модульні навчання в системі освіти дорослих; моделі контекстного навчання.</p> <p>4) Чому сприяє використання кейс-технології?</p> <p>5) Які існують форми корпоративного навчання?</p> <p>6) Які існують способи організації корпоративного навчання персоналу організації?</p>

			<p>7) Як характеризують андрагогічні принципи керівництва установами?</p> <p>8) Види та методи освітнього коучингу.</p> <p>9) Стратегія підвищення освітнього рівня дорослих з особливими потребами. Чим зумовлено виникнення бар'єрів підвищення освітнього рівня дорослих з особливими потребами?</p> <p>10) Сімейна освіта. Моделі сімейної освіти. Які головні напрями освіти і просвіти батьків, членів родин?</p> <p>11) Освіта дорослих засуджених у пенітенціарних установах. Які існують форми організації освіти дорослих, засуджених у виправних установах?</p> <p>12) Центри освіти дорослих як заклади неформальної освіти.</p> <p style="text-align: center;"><u>Дослідницькі завдання</u></p> <p>Складіть короткий термінологічний словник із проблеми технологій навчання дорослих. Проаналізуйте структуру кейсу та принципи його побудови.</p> <p style="text-align: center;"><u>Практичні завдання</u></p> <p>Аналітичні завдання Створіть та проаналізуйте «Портфоліо власних досягнень». Здійсніть самооцінювання результативності. Структура портфоліо:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Професійні досягнення • Виконані проекти • Отримані сертифікати • Рекомендації та відгуки <p>Творчі завдання Розробити тренінг проєктування коучингової діяльності. Розробити інструментарій оцінювання результативності освітнього процесу навчання дорослих. Підготувати есе про бар'єри у навчанні дорослих.</p>
<p>Методи оцінювання</p>	<p>Відвідування лекцій – 1 бал за 1 лекційне заняття (1*4=4 бали)</p> <p>Активність здобувача освіти на практичних заняттях та виконання завдань – 10 балів.</p> <p>Виконання індивідуальних завдань (по 1 завданню на вибір з кожної теми) – 4 бали за 1 індивідуальне завдання (4*4=16 балів)</p> <p>Екзамен – 40 балів</p>		
	<p>Поточний контроль</p>	<p>Екзамен</p>	<p>Всього</p>

	Тема 1			Тема 2			Тема 3			Тема 4			40	100
	Л	П	ІЗ	Л	П	ІЗ	Л	П	ІЗ	Л	П	ІЗ		
	1	10	4	1	10	4	1	10	4	1	10	4		
	<p>***</p> <p>Л – відвідування лекцій П – активність здобувача освіти на практичному занятті ІЗ – виконання індивідуального завдання</p>													
Місце дисципліни в освітній траєкторії здобувача вищої освіти	<p>Дисципліна інтегрує відповідно до свого предмету знання з іншими галузями знань: соціологічних, педагогічних, психологічних, економічних наук тощо.</p> <p>Дисципліни, вивчення яких передують цій дисципліні: «Освітня політика України в умовах євроінтеграції», «Педагогічна психологія», «Коучинг в освіті», «Методика викладання у вищій школі».</p> <p>Рекомендовані вибіркові курси для підсилення дисципліни: «Організаційна культура педагога», «Формування професійної компетентності майбутніх педагогів»</p>													
Розширена інформація														
Методи, технології навчання та викладання	<p>Дисципліна передбачає навчання із застосуванням наступних методів: словесні (пояснення, розповідь, лекція, вступна бесіда, сторітейлінг, навчальна дискусія); наочні (ілюстрування, опорний мультимедіа-конспект, скрайбінг); практичні (вправи, дослідження, проектування). Самостійна робота здобувачів вищої освіти: виконання індивідуальних творчих завдань. Методи стимулювання інтересу до навчання: навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни та зацікавленості.</p> <p>Лекції забезпечують здобувачів вищої освіти науково-практичними матеріалами з основ, теорії та практики основ андрагогіки, зокрема, принципів, методів та технологій організації освітнього процесу дорослих, а також особливостей професійної діяльності викладача-андрагога.</p> <p>На практичних заняттях формуються навички критичного мислення, здатність логічно, аргументовано висловлювати власні погляди з певного питання, активізації пізнавальної діяльності здобувачів за рахунок асоціації їх власного досвіду з предметом навчання сприяють завдання для самостійної роботи, виконання яких надає здобувачам вищої освіти можливість застосовувати теоретичні знання на практиці.</p> <p>Самостійне навчання реалізується також у підготовці до практичних занять, у виконанні індивідуальних творчих завдань.</p> <p>Під час підготовки до занять здобувачі вищої освіти розвиватимуть навички самостійного навчання, критичного аналізу наукової літератури та матеріалів інформаційних ресурсів, синтезу та аналітичного мислення.</p>													
Засоби навчання	<p>Мультимедійна апаратура, екран, бібліотечні фонди, проектор, фліпчарт, додатки Mentimeter, Padlet-дошки, Kahoot!, Canva, Trello, платформа для проведення відеоконференцій Zoom</p>													

Література

ОСНОВНА

1. Аніщенко, О. В. Національний освітній простір: можливості для підготовки андрагогів. *Вебінар «Освіта дорослих: теорія, практика, партнерство»*, 5 листопада 2020 р. (м. Київ, м. Харків). URL: <https://lib.iitta.gov.ua/726263/>
2. Аніщенко, О. В. *Професійна компетентність андрагога: методичні рекомендації до програми підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників*. Київ: ПООД імені Івана Зязюна НАПН України, 2022. URL: <https://cutt.ly/t1Z3xyY>
3. Антонюк, Л. В., Черній, А. Л. *Теоретико-методичні основи формування мотивації професійного зростання та якісного підвищення кваліфікації керівних і педагогічних кадрів*: колективна монографія. Рівне: РОІППО, 2021. 121 с. URL: <http://roippo.org.ua/upload/iblock/a14/kolektyvna-monografiya.pdf>
4. Вовк, М.П., Грищенко, Ю.В., Соломаха, С.О., Філіпчук, Н.О., Ходаківська, С.В. *Педагогічна освіта в Україні: теорія і практика*: словник. Київ: ПООД імені Івана Зязюна НАПН України, 2021. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/728146/>
5. Гребеніченко, Ю. М., Друзенко, І. О., & Ткач, О. Ю. Професія «Андрагог»: сучасний вимір і перспективи для України. URL: https://pf.npu.edu.ua/images/Programy/Profesiya_Andragog_2.0.pdf
6. Дем'яненко Н.М. *Андрагогіка в системі педагогічних наук. Засоби діагностування якості підготовки фахівців*. Магістратура 011 Освітні, педагогічні науки (Педагогіка вищої школи. Андрагогіка. Тьюторство): навч.-метод. посібник / за ред. Н. М. Дем'яненко. Київ : Вид-во НПУ імені М.П. Драгоманова, 2018. С. 161–168.
7. Дернова М. Г. *Андрагогічна модель професійної підготовки фахівців у закладах вищої освіти країн Європейського Союзу*: дис. ... доктора пед. н. /13.00.04. Київ, 2021. 614 с.
8. Дубасенюк, О.А. *Професіографічний підхід у системі вищої освіти*: монографія / колектив авторів. Житомир: Вид-во О.О. Євенок, 2019. 328 с.
9. Дубасенюк, О. А., & Самойленко, О. А. *Основи андрагогіки (для фахівців у галузі освіти дорослих)*: навч.-методичний посібник. Житомир: Видво ЖДУ ім. І. Франка, 2020. 247 с. URL: <http://eprints.zu.edu.ua/31429/>
10. Зель, І. О. *Формування андрагогічної компетентності у студентів гуманітарних факультетів класичних університетів*: дис. ... канд. пед. наук:13.00.04. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2009. 235 с.
11. Єфремова, Г.Л. *Інноваційні технології в сучасному освітньому просторі*: колективна монографія. Суми: Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2020. 444 с. URL:<http://repositc.nuczu.edu.ua/handle/123456789/14608>
12. Марчук А. В. *Андрагогіка* : навч. посібник. Львів : ЛьвДУВС, 2020. 300 с.
13. *Концептуальні засади розвитку освіти дорослих: світовий досвід, українські реалії і перспективи* : збірник наукових статей / [кол. авторів]; за ред. Кременя В. Г., Ничкало Н. Г.; укл. Аніщенко О. В., Лук'янова Л. Б. К. : Знання України, 2018. 616 с.
14. Лук'янова Л. *Концепція діяльності Університетів третього віку* / Ін-т педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України. Київ : Вид-во ТОВ «Юрка Любченка», 2021. 70 с. <http://ipood.com.ua/e-library/koncersi/koncersiya-diyalnosti-universitetiv-tretogo-viku/>
15. Лук'янова, Л. Б., Аніщенко, О. В., & Москаленко, Л. М. *Концепція розвитку освіти дорослих в Україні*. Київ: ТОВ «ДКС Центр», 2019. 24 с. URL: <https://cutt.ly/t1Z3xyY>

16. *Навчання дорослих в умовах формальної і неформальної освіти: теорія і практика*: монографія / М.П. Вовк, Л.Ю. Султанова, Н.О. Філіпчук, С.О. Соломаха, Ю.В. Грищенко. Кропивницький : Імекс-ЛТД, 2020. 502 с.

17. Ничкало Н.Г. Наукове забезпечення розвитку освіти дорослих в Україні. *Вісник НАПН України*, 2020. №2(2). URL: <https://visnyk.naps.gov.ua/index.php/journal/article/view/98/128>

18. *Освіта дорослих: світові тенденції, українські реалії та перспективи*: монографія. Інститут педагогічної освіти та освіти дорослих імені І. Зязюна НАПН України, Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди. Харків: ФОП Бровін О.В. 546 с. URL: <https://dspace.hnpu.edu.ua/handle/123456789/3883>

19. *Особистісний і професійний розвиток дорослих: теорія і практика* : монографія / заг. ред. О.В. Аніщенко. Київ : ПООД НАПН України, 2016. 200 с.

20. *Особистісно-професійне становлення педагога: андрагогічний вимір*: монографія. Авт. кол.: Лазаренко Н. І., Лук'янова Л. Б., Аніщенко О. В. [та ін.]. Вінниця: Твори, 2021. 380 с.

21. Рідей, Н.М. *Управління системами післядипломної освіти для сталого розвитку*: колективна монографія. Київ: Вид-во НПУ імені М.П. Драгоманова, 2019. 691 с. URL: <http://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/30543>

22. Рідей, Н.М., Панченко, Л.М. *Стратегія післядипломної освіти для сталого розвитку*: монографія. 2 видання, доповнене і перероблене. Київ: Вид-во НПУ імені М.П. Драгоманова, 2020. 416 с. URL: http://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/36735/Strategy%20Ridei_Panchenko.pdf?sequence=1&isAllowed=y

23. Савченко Н. С. Організаційно-методичні засади підготовки фахівців до викладацької діяльності в умовах магістратури. *Наукові записки ЦДПУ ім. В. Винниченка. Серія: Педагогічні науки*. Кропивницький: РВВ ЦДПУ ім. В. Винниченка, 2021. Вип. 199. С. 52–57.

24. Силадій, В. І. *Теоретичні та методичні засади формування професійної майстерності викладачів для глобального виміру демократизації освіти*: дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.04. Київ: Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова, 2021. 507 с. URL: https://npu.edu.ua/images/file/vidil_aspirant/dicer/D_26.053.19/Syladii_dis.pdf

25. Скрипник М.І. *Практичні матеріали для курсів підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників, інших категорій дорослих в умовах післядипломної освіти*. URL: https://uk.padlet.com/marina_scripnik

26. *Теоретико-методичні засади трансформації професійного розвитку педагогічних і науково-педагогічних працівників в умовах відкритого університету післядипломної освіти*. Термінологічний словник. Біла Церква: ТОВ «Білоцерківдрук», 2022. 96 с. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/732011>

27. Термінологічний словник. (2022). *Теоретико-методичні засади трансформації професійного розвитку педагогічних і науково-педагогічних працівників в умовах відкритого університету післядипломної освіти*. Біла Церква: "ТОВ Білоцерківдрук". 96 с. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/732011>

28. *Технології навчання дорослих в умовах формальної і неформальної освіти*: практичний посібник / М.П. Вовк, Н.О. Філіпчук, Ю.В. Грищенко, С.О. Соломаха, Л.Ю. Султанова. Кропивницький : Імекс-ЛТД, 2020. 347 с.

29. Толочко, С. В. *Теоретичні й методичні засади формування науково-методичної компетентності викладачів у системі післядипломної педагогічної освіти*: дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.04. Київ: НПУ імені М. П. Драгоманова, 2019. 472 с. URL: https://old.npu.edu.ua/images/file/vidil_aspirant/dicer/D_26.053.01/dis_Tolochko.pdf

30. *Універсальні навички XXI століття: педагогічні акценти професійної підготовки і вищої освіти*: монографія / Н. М. Авшенюк, Г. В. Товканець та колектив авторів / За заг. ред. Н. М. Авшенюк, Г. В. Товканець. Мукачево: Редакційно-видавничий центр МДУ, 2022. 228 с. URL: http://dspace-s.msu.edu.ua:8080/bitstream/123456789/9056/1/Universal_%20skills_%20of%20the_%2021_st_%20century%20pedagogical%20accents_%20of%20professional_%20training_%20and_%20higher_%20education_%20monograph.pdf

Додаткова

1. Авшенюк, Н. М. *Професійний розвиток педагогічного персоналу в Австралії*: методичні рекомендації. Кропивницький: Імекс-ЛТД, 2020. 73 с. URL: <http://ipood.com.ua/e-library/tendenci-rozvitku-osviti-doroslih-u-rozvinenih-kranah-svitu/profesiyniy-rozvitok-pedagogichnogo-personalu-v-avstrali/>

2. Авшенюк, Н. М., & Аніщенко О.В. Професійний стандарт андрагога: компетентнісний вимір. Реформа освіти в Україні. *Інформаційно-аналітичне забезпечення: збірник тез доповідей III Міжнародної науково-практичної конференції* (28 жовт. 2021 р.). Київ: ДНУ «Інститут освітньої аналітики». С. 324-326. URL: https://iea.gov.ua/wp-content/uploads/2021/11/Zbirnik-tez-dopovidej_Reforma-osviti-v-Ukrayini.-Informatsijno-analitichne-zabezpechennya_2021.pdf

3. Аніщенко, О. В. До питання про стан і перспективи підготовки андрагогів в Україні. Історико-педагогічні студії: *Науковий часопис* / гол. ред. Н.М. Дем'яненко. Київ: Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2020. С. 13-14. URL: http://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/123456789/33263/1/Anishchenko_12-16.pdf

4. Аніщенко, О. В. Зарубіжний досвід підготовки андрагогів: аналіз дисертаційних досліджень у галузі педагогічних наук в Україні. *Освіта дорослих: теорія, досвід, перспективи*: зб. наук. пр. [редкол. Л.Б. Лук'янова (голова) та ін.]; Ін-т пед. освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України. Київ, 2020. 2 (18). С. 129-138. DOI: [https://doi.org/10.35387/od.2\(18\).2020.131-150](https://doi.org/10.35387/od.2(18).2020.131-150)

5. Аніщенко, О. В. Центри андрагогічної майстерності як осередки професійного розвитку викладачів закладів вищої освіти. *Інноваційний розвиток вищої освіти: глобальний, європейський та національний виміри змін*: матеріали VII Міжнародної наук.-практ. конф. (20–21 квітня 2021 р., м. Суми). Суми: Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка. С. 81-84. URL: https://jmm.sspu.edu.ua/images/2021/konf_InDevHEd_21/Conference_Proceedings__InDevHEd_2021_b244a.pdf

6. Галета Я. В., Сьомак А. В. Соціалізація особистості в умовах оновлення інформаційної культури суспільства. *Наукові записки. Серія: Педагогічні науки. Кропивницький: РВВ КДПУ ім. В. Винниченка*, 2020. Вип. 190. С. 23–29.

7. Годлевська, К. В. Професійна підготовка андрагогів в Угорщині. *Освіта дорослих: теорія, досвід, перспективи*. 2019. 2 (16). С. 138–145. DOI: [https://doi.org/10.35387/od.2\(16\).2019.138-145](https://doi.org/10.35387/od.2(16).2019.138-145)

8. Гуляєва, М.М. На шляху до професіоналізації освіти дорослих в Україні. Концептуальні шляхи реформування та розвитку педагогічних наук. *Матеріали науково-практичної конференції (м. Миколаїв, 10-11 травня 2019 р.)*. Херсон: Молодий вчений, 2019. С. 71-76. URL: <http://molodyvcheny.in.ua/files/conf/ped/36may2019/36may2019.pdf>

9. Дубасенюк, О., & Самойленко, О. Підготовка спеціалістів у галузі освіти дорослих: досвід Словачької Республіки. *Освітній простір України*. 2019. 16. С. 7–14. URL: <http://lib.pnu.edu.ua:8080/bitstream/123456789/1044/1/3.pdf>

10. Кремень, В. Г., Ковбасюк Ю.В. *Освіта дорослих*: енциклопедичний словник [упоряд. Н.Г. Протасова та ін.]; НАПН України, НАДУ при Президентові України. Київ: Основа, 2014.

11. Кузьмінський А.І. *Теоретико-методологічні засади післядипломної педагогічної освіти в Україні* : дис. ... доктора пед. наук /13.00.04. Київ, 2003. 482 с.

12. Кучерова, О. В. Підготовка андрагогів як актуальна проблема сучасної професійної педагогіки. *Вісник Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка*: науковий часопис. Серія Педагогічні науки. Чернігів: НУЧК. 2019. 1(157). С. 77-80. URL: <https://visnyk.chnpu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/12/Kucherova.pdf>

13. Лазаренко Н. І. *Тенденції професійної підготовки вчителя в педагогічних університетах України в умовах євроінтеграції*: дис. ... доктора пед. наук /13.00.04. Київ, 2020. 480 с.

14. Лук'янова, Л. Підготовка андрагогів для системи освіти дорослих в Угорщині. *Edukacja Zawodowa i Ustawiczna*. 2019. № 4. S. 231-244. URL: http://www.aps.edu.pl/media/3404587/34_eziu_4-2019_1_lukianova.pdf

15. Ничкало Н.Г. Андрагогічні засади професійного розвитку сучасного педагога. *Неперервна педагогічна освіта XXI століття: зб. матеріалів XVII Міжн. педагогічно-мистецьких читань пам'яті проф. О.П. Рудницької*. Київ: Талком, 2020. Вип. 3 (15). С. 8-13.

16. Окольніча Т. В. Андрагогічний підхід у підготовці здобувачів вищої освіти: традиції і тенденції розвитку. *Наукові записки. Серія: Педагогічні науки. Кропивницький: ЦДУ імені Володимира Винниченка*, 2023. Вип. 211. С. 28-32.

17. Орос, І. Роль формальної, неформальної та інформальної освіти у підготовці персоналу для системи освіти дорослих. *Науковий вісник мну імені В. О. Сухомлинського. Педагогічні науки*. 2019. № 1 (64). С. 181-185. URL: <https://dspace.kmf.uz.ua/jspui/bitstream/123456789/799/3/Rol%CA%B9-formal%CA%B9noyi-neformal%CA%B9noyi-ta-informal%CA%B9noyi-osvity-u-ridhotovtsi-personalu-dlya-systemy-osvity-doroslykh%20%281%29.pdf>

18. Постригач, Н. О. Особливості застосування каскадного підходу в освіті дорослих Грецької Республіки. *Освіта дорослих: теорія, досвід, перспективи*. 2019. № 2. С. 166–176. DOI: [https://doi.org/10.35387/od.2\(16\).2019.166-176](https://doi.org/10.35387/od.2(16).2019.166-176)

19. Савош В. О. Засобово орієнтовані складники системи неперервної освіти: різноаспектний аналіз формальної, інформальної та неформальної освіти. *Педагогічний альманах*. 2020. № 45. № 35-41. <https://doi.org/10.37915/pa.vi45.64>

20. Самойленко, О.А. Перспективи підготовки педагогічного персоналу у галузі освіти дорослих в умовах євроінтеграції. *Андрагогічний вісник*. Житомир: Вид. ЖДУ ім. І.Франка. 2019. № 10. С. 36-47 URL: <http://eprints.zu.edu.ua/31157>

21. Саяпіна, С., Коркішко, О., & Коркішко, А. Навчальний курс «Акмеологічні технології» в системі андрагогічної підготовки магістрів педагогіки вищої школи. *Гуманізація навчально-виховного процесу*. 2021. № 1 (100). С. 7-17. DOI: <https://doi.org/10.31865/2077-1827.1002021.245379>

22. Сігаєва Л. Є. Характеристика структури освіти дорослих в сучасній Україні. *Вісник Житомирського державного університету*. 2021. С. 89-95.

23. Сорочан Т.М. Професіоналізація андрагога: цінності, знання, навички. *Післядипломна освіта в Україні*. 2018. № 1. С. 53–57.

24. Цокур О. С. Андрагогічний підхід як концептуальна основа модернізації та гуманітаризації підготовки та іноземних здобувачів вищої освіти. *Наукові записки. Серія: Педагогічні науки. Кропивницький: ЦДУ імені Володимира Винниченка*. 2023. Вип. 211. С. 67-71.

	<p>25. Черкашина, Л. А., & Ворона, Т. М. Практика діяльності закладів вищої освіти та наукових установ з підготовки фахівців для роботи у сфері освіти дорослих. <i>Вісник Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького. Серія «Педагогічні науки»</i>. 2020. № 2. С. 19-25. URL: https://ped-ejournal.cdu.edu.ua/article/download/3822/4090/9222</p> <p>26. Babushko, S. Adult educators or adult teachers? (the search for an adequate term). <i>Освіта дорослих: теорія, досвід, перспективи: зб. наук. праць</i>. 2016. № 1 (12). С. 17–25. URL: http://www.adult-education-journal.com.ua/index.php/aej/issue/view/12/13</p> <p>27. Development of professional competence of teachers in the system of continuing education. / Averina, K., Hromova, N. ., Hornostaieva, O. ., Kravchenko, H. ., Volosatych, O. ., & Shamayeva, K. <i>Laplage in Journal</i>. 2021. №7(3). P.591-597. https://doi.org/10.24115/S2446-62202021731346p.591-597</p> <p style="text-align: center;">Інформаційні ресурси</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. http://www.mon.gov.ua/ – міністерство освіти і науки України. 2. http://osvita.com/ – єдине освітнє інформаційне вікно України. 3. http://www.osvita.ua – сайт про освіту в Україні. 4. Закон України «Про вищу освіту». URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18. 5. Закон України «Про загальну середню освіту» // 16.01.2020 № 463-IX [Електронний ресурс]. URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20 6. Закон України «Про освіту». URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1060-12 7. Концепція розвитку освіти України на період 2015–2025 років: Проект. URL: http://www.tnpu.edu.ua/EKTS/proekt_konserc.pdf 8. Стратегія розвитку вищої освіти в Україні на 2021 – 2031 роки. URL: http://www.reform.org.ua/proj_edu_strategy_2021-2031.pdf
Розширена інформація	
<p>Оцінюван ня досягнень здобувача вищої освіти</p>	<p>Основними критеріями, що характеризують рівень компетентності студента при оцінюванні результатів поточного та підсумкового контролів з навчальної дисципліни «Основи андрагогіки», є:</p> <ul style="list-style-type: none"> – повнота і вчасність виконання всіх видів навчальної роботи, передбачених робочою програмою навчальної дисципліни; – глибина і характер знань навчального матеріалу за змістом навчальної дисципліни; – вміння аналізувати явища, що вивчаються, у їх взаємозв’язку і розвитку; – характер відповідей на поставлені питання (чіткість, лаконічність, логічність, послідовність тощо); – вміння застосовувати теоретичні положення у процесі розв’язання практичних завдань; – вміння аналізувати достовірність одержаних результатів. <p>Під час усних відповідей оцінюється: повнота розкриття питання (з’ясування змісту проблеми, окремих концепцій, знання нормативних документів, літературних джерел, фактичних даних тощо); логіка викладу матеріалу, аргументованість, впевненість у викладеній інформації; рівень і обсяг використання рекомендованої літератури (підручників, навчальних посібників, періодичних видань тощо); аналітичні міркування, уміння робити порівняння, висновки, аналізувати професійні проблеми з освітньої практики; уміння аналізувати особливості освітнього процесу ЗВО.</p>

У виконанні письмових завдань враховується: повнота розкриття питання, аргументованість і логіка викладу матеріалу, повнота використання літературних джерел, наведення логічних міркувань, прикладів та фактичного матеріалу. Береться до уваги цілісність, системність, послідовність наданої інформації, уміння формулювати висновки; творчий характер виконання письмового завдання.

Оцінювання результатів усіх форм контролю передбачено у 100-бальній шкалі. Оцінювання результатів поточної роботи (завдань, що виконуються на практичних, результати виконання індивідуальних завдань студентів) проводиться у % від кількості балів, виділених на завдання, із заокругленням до цілого числа за критеріями: 0% – завдання не виконано; 40% – завдання виконано частково та містить суттєві помилки методичного або розрахункового характеру; 60% – завдання виконано повністю, але містить суттєві помилки у розрахунках або в методиці; 80% – завдання виконано повністю і вчасно, проте містить окремі несуттєві недоліки (розмірності, висновки, оформлення тощо); 100% – завдання виконано правильно, вчасно і без зауважень.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всівиди навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною
90-100	A	відмінно
82-89	B	добре
75-81	C	добре
68-74	D	задовільно
60-67	E	задовільно
35-59	FX	незадовільно
0-34	F	незадовільно

Дедлайни та перескладання

Відпрацювання всіх пропущених занять є умовою допуску до іспиту. Заняття мають бути відпрацьовані заздалегідь, у день іспиту відпрацьовувати пропущені заняття не можна.

Способи відпрацювання занять (один варіант на Ваш вибір):

1. Розробити презентацію на 15-20 слайдів з теми пропущеного заняття; додати до презентації окремим файлом супровідний текст до слайдів зі списком літератури.
2. На основі опрацьованого матеріалу теми пропущеного заняття сформулювати 20 тестових питань різних видів (тести на встановлення відповідності (4 шт.), на виключення зайвого (4 шт.), на визначення понять (4 шт.), на встановлення аналогії (4 шт.), а також питання з відкритою відповіддю (4 шт.)).
3. Виконати додаткове індивідуальне завдання в гугл-класі.

Правила академічної доброчесності

Перевірка кваліфікаційних робіт на плагіат здійснюється згідно нормативних документів НАЗЯВО (<https://naqa.gov.ua/академічна-доброчесність/>) та Положення про академічну доброчесність у ДЗВО «Університет менеджменту освіти» (http://umo.edu.ua/images/content/document/norm_2/Положення_про_доброчесність.pdf)

Навчання студентів з особливими потребами

Навчання для здобувачів вищої освіти з особливими потребами проводиться відповідно нормативно-правових актів України та внутрішньої політики ДЗВО «Університет менеджменту освіти»

<p>Правила отримання зворотної інформації про дисципліну</p>	<p>Здобувачі вищої освіти можуть отримати всю необхідну інформацію щодо перебігу процесу навчання в гугл-класі, телеграм-каналі своєї групи, за телефонами, електронною поштою кафедри, а також викладача навчальної дисципліни.</p> <p>Пропозиції щодо модернізації навчальної дисципліни вказати в «Анкеті для опитування здобувачів вищої освіти щодо якості викладання навчальної дисципліни "Основи андрагогіки" (https://forms.gle/vP52KZC4EdCkPWCA9) або надіслати на електронну пошту кафедри з позначкою «Пропозиції щодо викладання навчальної дисципліни «Основи андрагогіки»».</p>
<p>Оновлення</p>	<p>Оновлення робочої програми здійснюється кожного року, спираючись на аналіз новітніх наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі за результатами особистісних досліджень, підвищення кваліфікації, наукової діяльності професорсько-викладацького складу УМО. Процедура внесення змін регламентується внутрішніми нормативними документами Навчально-наукового інституту менеджменту та психології ДЗВО «УМО», зокрема, Положення «Про робочу програму навчальної дисципліни у Навчально-науковому інституті менеджменту та психології ДЗВО «Університет менеджменту освіти» (https://is.gd/tc4Sql).</p> <p>Зміни щодо змісту та способів викладання дисципліни також можуть бути результатами публічного обговорення робочої програми на засіданнях кафедри, вченої ради ННІМП.</p> <p>На оновлення змісту програми впливають побажання здобувачів вищої освіти, які вони можуть вказати в «Анкеті для опитування здобувачів вищої освіти щодо якості викладання навчальної дисципліни "Основи андрагогіки" (https://forms.gle/vP52KZC4EdCkPWCA9) або надіслати на електронну пошту кафедри з позначкою «Пропозиції щодо викладання навчальної дисципліни «Основи андрагогіки»».</p>